

Jaarverslag 2023

Inhoud

Inleiding	3
Het jaar in vogelvlucht	5
Maatschappelijke rol	7
Missie, doel en kernwaarden	7
Kernactiviteiten	8
Organisatie	9
Financiën	10
Risicomanagement	10
Samenwerking en partners	11
Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)	12
Wet- en regelgeving	12
Blik op de toekomst	12
Activiteiten & thema's	13
Vereniging	13
Monitoring	15
Toegepast onderzoek	17
Publicaties	19
Sovon in het nieuws	20
ANBI	24
Bijlage Organisatie in 2023	26
Bestuur: leden en nevenfuncties	26
Wetenschappelijke Begeleidingscommissie	26
Ledenraad	26
Medewerkers bureau	27

Colofon

Dit is een uitgave van Sovon Vogelonderzoek Nederland (2024).

Samenstelling: Carolyn Vermanen | Eindredactie: Caroline van Oostveen | Vormgeving: Laura Hondshorst

Foto voorkant: Goudplevier Foto: Thijs Glastra

Inleiding

Het jaar 2023 stond deels in het teken van de viering van het 50-jarig bestaan van Sovon. De aftrap was de Vogelbalans 2022 die uitvoerig het belang belichtte van de langjarige meetnetten van vogels, een belangrijke kerntaak van Sovon. Vanaf januari konden tellers meedoen aan een speciaal telproject, de LiveAtlas Challenge. In maart bezochten zo'n 250 mensen uit het Sovon-netwerk het jubileum kennissymposium in Lunteren; opvallend was het hoge aantal studenten die op het boeiende programma waren afgekomen. Aan het begin van de zomer kwamen (oud) medewerkers en (oud-)bestuursleden bij elkaar voor een feestelijke barbecue. De speciale editie van de Landelijke Dag, deze keer georganiseerd in de Midden Nederland Hallen in Barneveld, vormde de afsluiting van dit bijzondere jaar. Het op die dag gepresenteerde jubileumboek *Vogels tellen is goud!* vat kort de geschiedenis van Sovon samen, bundelt een tiental veldbelevissen van tellers, geeft in kort bestek weer wat de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse vogelpopulaties zijn geweest en belicht uitgebreid de vele toepassingen van de kennis die Sovon dankzij de inspanning van de duizenden vogeltellers heeft kunnen ontwikkelen. Al met al kijken we terug op een prachtig en zeer geslaagd jubileumjaar!

Naast alle aandacht voor het jubileum kenmerkte 2023 zich ook door de gestage groei in de vraag naar vogelkennis bij overheden die bezig zijn met de implementatie van de Europese Vogelrichtlijn. Die vraag leeft vooral bij het Rijk, en dan met name het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, maar ook de provincies krijgen hier steeds meer mee te maken. De gedegen ornithologische kennis in combinatie met alle informatie over trends in broed- en watervogels maakt Sovon de uitgelezen organisatie om de vele vragen te beantwoorden waarmee het profiel van Sovon als kennisorganisatie verder is versterkt.

De coördinatie van de meetnetten en de uitvoering van projecten zijn ondanks de extra inspanningen voor de jubileumactiviteiten goed op niveau gebleven. De tellers in de meetnetten leveren jaar na jaar een geweldige prestatie waarmee de tijdreeksen alleen maar waardevoller worden omdat de kennis steeds beter kan worden ingezet in allerlei toepassingen. Naast de adviezen over de Vogelrichtlijn omvatten die toepassingen onder andere het samenvoegen van vogelgegevens uit Europa om daarmee beter te kunnen voorspellen wanneer en hoe vogelgriep zich zal gaan verspreiden, hoe beter rekening kan worden gehouden met vogels bij allerlei maatregelen op het gebied van de energietransitie en welke maatregelen effectief zijn om de almaar dalende trend bij de boerenlandvogels te keren. Mede dankzij de groeiende vraag naar de kennis van Sovon is de formatie in 2023 uitgebreid met negen nieuwe medewerkers.

De Sovonacademie neemt een steeds belangrijker plek in bij de werving en opleiding van tellers. In 2023 hebben meer dan 250 deelnemers meegedaan aan de watervogelmodule en starten 450 deelnemers in het najaar voor de editie 2023/24, een prachtig resultaat. Daarnaast is hard gewerkt aan de ontwikkeling van de broedvogelmodule die in 2024 voor het eerst zal worden aangeboden.

Gedurende het hele jaar was de opdrachtenportefeuille van Sovon goed gevuld waardoor 2023 in financieel opzicht een goed jaar is geworden. Het financiële resultaat was groter dan begroot en wordt ingezet om de financiële basis van de organisatie verder te versterken.

In overleg met het bureau en de ledenraad heeft het bestuur een statutaire wijziging afgerond waarmee de vereniging een besturingsmodel krijgt dat beter aansluit bij de praktijk. Het bestuur wordt een raad van toezicht, de vereniging krijgt een directeur-bestuurder en de rol van de ledenraad is verder verstrekt. In aanloop naar de inwerkingtreding van dit nieuwe model is de werving van de nieuwe directeur-bestuurder in gang gezet en succesvol afgerond.

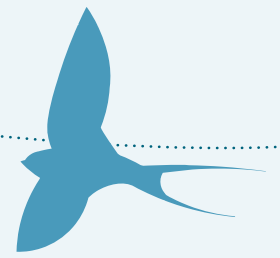
Dit jaarverslag beschrijft de belangrijkste gebeurtenissen bij de meetnetten, bij de professionele inventarisaties, het onderzoek en de communicatie. Ook de ontwikkelingen binnen de organisatie krijgen aandacht terwijl een blik naar de toekomst uiteraard niet ontbreekt.

Veel leesplezier!

Goudhaan

Foto: Bennie van den Brink

Het jaar in vogelvlucht

50
jaar

2023 stond een jaar lang in het teken van het 50-jarig bestaan van Sovon. Het jubileum kon worden gevierd mede dankzij vele donaties van leden en bijdragen van het Cultuurfonds en het Tringafonds/Ars Donandi.

LiveAtlas Challenge

Het jubileumjaar werd afgetrapt met een speciaal telproject, de LiveAtlas Challenge. Doel was om alle kilometerhokken in de vogelfiguren te tellen. De Visdief in Zeeland werd maar liefst tweemaal geteld, in winter en voorjaar. Het project gaf een flinke impuls aan de LiveAtlas.

In totaal werden in 3968 lustrumhokken uit de vogelfiguren tellingen van minimaal een half uur gedaan. Bij elkaar werd 5874 uur besteed aan het vullen van de vogelfiguren. 339 deelnemers, waarvan 82 een lustrum t-shirt verdienden (minstens 20 hokken) en 25 een mok (minstens 10 hokken).

3968
km-hokken

5874
teluren

339
deelnemers

250
deelnemers

Symposium

Op 15 maart vond het jubileum symposium in Lunteren plaats rond het thema 'Vogelkennis breed toegepast'. De deelnemers volgden lezingen en konden met elkaar in gesprek rond vijf thema's: Natuurkwaliteit, Vogels van het boerenland, Monitoring en mensen, Energietransitie en Vogelziekten. Naast professionals en vrijwilligers uit het netwerk van Sovon waren ook veel studenten aanwezig.

2250

boeken

Vogels tellen is
goud!

Jubileumboek *Vogels tellen is goud!*

Het jubileumboek *Vogels tellen is goud!* vat kort de geschiedenis van Sovon samen, bundelt een tiental veldbelevissen van tellers, geeft in kort bestek weer wat de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse vogelpopulaties zijn geweest en belicht uitgebreid de vele toepassingen van de kennis die Sovon dankzij de inspanning van de duizenden vogeltellers heeft kunnen ontwikkelen. *Gratis via sovon.nl/jubileumboek*

125

deelnemers

Sovon
Jubileum
BBQ

BBQ

Halverwege het jaar was er een reünie voor (oud) medewerkers en (oud)bestuursleden. Samen met partners en kinderen was het een fijn weerzien in boscafé de Zweef in Malden.

2000

bezoekers

80

stands

18

lezingen

15

kunstenaars

Landelijke Dag

De jubileumeditie van de Landelijke Dag vond plaats in de Midden Nederland Hallen in Barneveld. Naast hoofdgast Killian Mullarney werd het jubileumboek gepresenteerd, was er een keur aan lezingen te volgen en de informatiemarkt en het kunstenaarsplein te bezoeken. De lezingen van de grote zaal en de NOU zijn terug te zien op het YouTube kanaal van Sovon.

Maatschappelijke rol

Missie, doel en kernwaarden

Duizenden vrijwillige vogeltellers zetten zich ieder jaar weer in binnen een of meerdere van de telprojecten van Sovon. Zo weten we dat een aantal vogelsoorten in aantal toeneemt, andere soorten dalende aantallen zien en een grote groep soorten min of meer stabiele aantallen laat zien. Dankzij vervolgonderzoek groeit ons inzicht in welke oorzaken ten grondslag liggen aan de veranderingen in de populaties. Deze ontwikkelde kennis maakt Sovon beschikbaar voor het beleid en het (natuur)beheer, voor collega-onderzoekers en voor iedereen die zich interesseert in de ontwikkelingen van de Nederlandse vogelpopulaties: de 'feiten over vogels'.

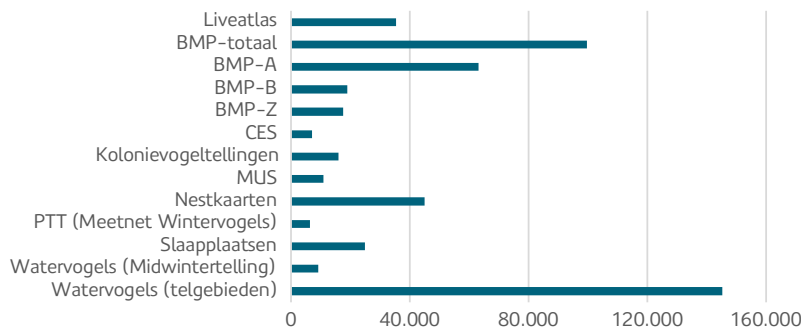
Dat doen we onafhankelijk en neutraal, gericht op hoge kwaliteit van de verzamelde gegevens en goede toepasbaarheid voor de gebruiker.

Kievit. Foto: Thijs Glastra

Kernactiviteiten

Sovon kan al decennialang rekenen op een grote inzet van duizenden deskundige vogelaars die aan één of meer meetnetten meedoen. Hun veldwerk wordt aangestuurd met duidelijke richtlijnen en methoden terwijl de meetnetcoördinatoren sturen om een zo goed mogelijke dekking in Nederland te krijgen. Zo leveren de meetnetten de basis voor het vaststellen van de aantalsontwikkelingen van alle in Nederland in het wild voorkomende vogelsoorten. Gebruikersvriendelijke invoermodules voor telefoon, tablet en computer maken het werk voor de tellers efficiënt en dragen bij aan verdere standaardisatie van het veldwerk. De resultaten, de 'feiten over vogels' waaronder trends in Nederland, per provincie en per Natura 2000-gebied, zijn vindbaar op de Sovon website en het Compendium voor de Leefomgeving (CLO). Zo vinden ze hun weg in veel toepassingen binnen en buiten Sovon.

Figuur 1: Vrijwilligersinspanning per telproject in uren in 2023: in totaal ruim 235 mensjaren!

De meetnetresultaten spelen ook een belangrijke rol in de advies- en onderzoeksprojecten van Sovon. Vaak staat het achterhalen van mogelijke oorzaken van bepaalde trends daarbij centraal omdat die kennis kan bijdragen aan het uitvoeren van maatregelen om ongewenste ontwikkelingen bij te sturen. Trends en veranderingen in verspreiding spelen ook een belangrijke rol bij het ontwikkelen én volgen van natuurbeleid van de overheid.

Dit kan alleen als de vrijwilligers hun inzet ervaren als nuttig en plezierig. Sovon laat daarom op allerlei manieren zien welke resultaten de telprojecten opleveren en hoe die kennis wordt ingezet in maatschappelijke dossiers. De deelname aan de meetnetten blijft jaar na jaar goed op orde dus het zit met de motivatie van de tellers wel goed!

De tellingen in de meeste meetnetten bleven ook in 2023 goed op niveau.

De Sovonacademie werd verder uitgebouwd in 2023. Foto: Marcel van Kammen

Organisatie

De vereniging Sovon heeft een ledenraad en een bestuur 'op afstand' die het beleid van de vereniging controleren en waar nodig of gewenst ondersteunen en bijsturen. Bij het bureau van Sovon werkten eind 2023 zeventig medewerkers waarvan het merendeel in de hoofdvestiging op de campus van de Radboud Universiteit in Nijmegen. In Leeuwarden en bij het NIOZ op Texel werken vijf respectievelijk één medewerkers.

Uit elk van de twintig Sovon-districten worden twee vertegenwoordigers in de [ledenraad](#) gekozen voor een periode van maximaal acht jaar. De ledenraad vergaderde in het voorjaar in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland in Overveen met het bestuur over de jaarrekening en het jaarverslag. Tevens stond een voorstel tot statutenwijziging op de agenda om het besturingsmodel van de vereniging beter te laten aansluiten op de realiteit. Het voorstel om bij de opvolging van de huidige directeur in begin 2024 over te stappen naar een raad van toezicht met een directeur-bestuurder die de dagelijkse leiding heeft is na een intensief overlegproces met algemene stemmen aangenomen.

Eens per vijf jaar zet Sovon een aantal tellers in het zonnetje die zich op enigerlei wijze hebben onderscheiden. Tijdens de jubileumeditie van de Landelijke Dag hoorden Greet Boomhouwer uit Almere, Hidde Bult uit Putte, Marc Buise uit Zeeuws-Vlaanderen, René Oosterhuis uit Leek en Harry Smit uit Alkmaar dat zij tot Waarnemers van Verdienste 2023 waren gekozen door de jury bestaande uit twee leden van de ledenraad (Joop de Leeuw en Hein Verkade) en bestuurslid Ben van Os. Uit handen van directeur Theo Verstrael ontvingen zij een oorkonde en een fraaie foto van hun favoriete soort.

Eens per vijf jaar zet Sovon een aantal tellers in het zonnetje die zich op enigerlei wijze hebben onderscheiden.

Foto: Mark Koeleman

Het [bestuur van Sovon](#) houdt zich bezig met de toetsing en vaststelling van het beleid op hoofdlijnen en legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan de ledenraad. Tijdens de najaarsvergadering van de ledenraad nam bestuurslid Ben van Os afscheid na twee termijnen te hebben volgemaakt.

De dagelijkse leiding van het kantoor is gedelegeerd aan directeur Theo Verstrael die daarbij wordt ondersteund door de drie afdelingshoofden Julia Stahl (Onderzoek), Carolyn Vermanen (Communicatie & Bedrijfsvoering) en Rob Vogel (Monitoring).

Zowel het lidmaatschap van het bestuur als van de ledenraad zijn onbezoldigde functies. In de bijlage staat een overzicht van bestuursleden (en eventuele nevenfuncties) en de ledenraadsleden.

Gedurende 2023 zijn er negen nieuwe medewerkers aangetrokken, deels om het groeiend aantal opdrachten beter te kunnen uitvoeren. Als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd hebben in de tweede helft van het jaar twee medewerkers afscheid genomen. Daarnaast hebben drie medewerkers een nieuwe baan elders aanvaard. Ondanks de krappe arbeidsmarkt zijn de vacatures met een goede menging van ervaring en jong talent gevuld.

Het ziekteverzuim lag in 2023 ondanks enkele langdurige verzuimtrajecten lager dan het landelijk gemiddelde.

Bijeenkomst van medewerkers in het Sovon-kantoor in Nijmegen. Foto: Harvey van Diek

Lachstern. Foto: Arjan Boele

Financiën

Met een totale omzet van bijna 7 miljoen euro was 2023 opnieuw een goed jaar; nog niet eerder was de totale omzet hoger. Er is veel extra's gedaan voor de vereniging vanuit de bestemmingsreserves: niet alleen het jubileumjaar maar ook investeringen in nieuwe teltechnieken en het versterken van het waarnemersnetwerk. De omzettoename is het gevolg het gestaag groeiende aanbod aan werk gedurende het jaar. Om aan die vraag te kunnen voldoen zijn negen nieuwe medewerkers aangetrokken.

Het financieel resultaat over 2023 komt uit op € 91.022. Dat is lager dan in 2022 maar ligt boven het voor 2023 begrote resultaat. In verband met de personeelsuitbreiding is de continuïteitsreserve van Sovon in opnieuw opgehoogd tot het gewenste niveau van de helft van de personeelskosten, zodat de vereniging een eventuele moeilijke periode financieel goed kan opvangen.

Voor het financieel overzicht verwijzen we naar de samenvatting van de [jaarrekening](#), inclusief het bestuursverslag.

Risicomanagement

Nu grote maatschappelijke dossiers als de energie- en landbouwtransitie, de stikstofproblematiek en het jaarrond aanwezig zijn van vogelgriep grote druk leggen op de ruimtelijke inrichting en het ruimtegebruik in Nederland worden feiten over vogels steeds relevanter. Dat verklaart voor een belangrijk deel de gestaag groeiende vraag naar Sovon-kennis door steeds meer opdrachtgevers, al is de Rijksoverheid nog altijd de belangrijkste. Gedurende 2023 was de opdrachtenportefeuille weer goed gevuld; alleen door de formatie verder te laten groeien kon aan deze vraag worden voldaan. Tegelijkertijd zien we dat de gewenste mate van specialisatie lastig extern te vinden is. Daarom zet Sovon in op interne begeleiding en gerichte opleiding van (nieuwe) medewerkers. Daarnaast zijn in 2023 extra stappen gezet in een aantal regelingen voor het personeel om een aantrekkelijke werkgever te blijven.

Samenwerking en partners

Sovon werkt met veel verschillende organisaties en instellingen samen om haar doelen te bereiken. De Rijksoverheid (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Rijkswaterstaat) en de provincies stuurden evenals in voorgaande jaren gezamenlijk het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) aan waarin het merendeel van de Sovon-meetnetten is ondergebracht. Daarbij deed Sovon projecten voor en soms ook mét Vogelbescherming Nederland, Wageningen Environmental Research, terreinbeherende organisaties (waaronder Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Bosgroep Zuid Nederland), universiteiten, bedrijven en enkele groene adviesbureaus.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vervult al jarenlang met verve de rol van kwaliteitsbewaker van de meetnetten en is mede hierom belangrijk bij de inhoudelijke en kwalitatieve optimalisatie van de projecten.

Het achterhalen van de mogelijke oorzaken van veranderingen in verspreiding en aantallen van vogels wordt steeds belangrijker in het werk van Sovon. Daarbij is inbreng van kennis vanuit andere instituten zoals het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO), het Vogeltrekstation en diverse universiteiten cruciaal, onder andere via het Centre for Avian Population Studies ([CAPS](#)). Met de blijvende aandacht en zorgen over de gevolgen van verschillende zoönosen is ook het Dutch Wildlife Health Centre (DWHC) een belangrijke partner, onder andere in het onderzoek naar de verspreiding van vogelgriep.

Binnen het samenwerkingsverband Natuurplaza, waarin naast Sovon ook Stichting Bargerveen, Zoogdiervereniging en RAVON/FLORON participeren, wordt gewerkt aan verdere kennisontwikkeling over exoten in het Nederlands Expertisecentrum Exoten (NEC-E). Met de instelling namens Natuurplaza van de bijzondere leerstoel *Integrated Conservation Biology* (in 2016 en verlengd in 2021), die wordt bekleed door Ruud Foppen van Sovon, is de samenwerking inhoudelijk verder versterkt. De samenwerking met de soortenorganisaties loopt via gezamenlijke projecten zoals de Jaarrond Tuintelling en door inzet bij het beheer en verdere ontwikkeling van de Nationale Databank Flora & Fauna (NDFB). Binnen Natuurplaza, gesitueerd op de campus in Nijmegen, worden naast kennisontwikkeling tevens de zaken rondom huisvestingszaken afgestemd.

Sovon is in internationaal verband actief in de European Bird Census Council ([EBCC](#)). Daarin worden initiatieven ontplooid om betrouwbare informatie over verspreiding en trends van wilde vogels in het Europese continent te bundelen ten behoeve van internationaal beleid en in werkzaamheden die voortvloeiden uit de African-Eurasian Migratory Waterbird Agreement ([AEWA](#)). In januari 2023 heeft de nieuwe telronde voor de monitoring van water- en wadvogels langs de *East-Atlantic Flyway* inclusief het internationale Waddengebied plaatsgevonden. Sovon coördineert de tellingen en werkt daarbij met vele partners langs de *Flyway* samen. Ook op het gebied van onderzoek naar vogelgriep werken we met EBCC-partners samen door Europese monitoringinformatie en informatie van bewegingspatronen van geringde en gezenderde vogels te gebruiken om de digitale toepassing [Bird Flu Radar](#) te bouwen in opdracht van de Europese Food Safety Authority ([EFSA](#)).

Bontbekplevieren. Foto: Harvey van Diek

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

De CO₂-uitstoot van de in 2023 met afgelegde kilometers voor zowel woon-werkverkeer als zakelijke reizen zijn wederom via GreenSeat gecompenseerd. In 2023 is de ontwikkeling van online informatie-uitwisseling (waaronder het online invoeren van gegevens tijdens het veldwerk en het online publiceren van rapporten) voortgezet en wordt het papierverbruik steeds verder teruggedrongen. Bij de keuze voor adverteerders en partners passen we duurzaamheidscriteria toe evenals bij de inkoop van kantoor materiaal en consumptie-artikelen. De controle op onze jaarrekening laten we uitvoeren door Alfa Accountants en Adviseurs, die B Corp gecertificeerd is.

Wet- en regelgeving

Bij het uitvoeren van projecten houdt Sovon zich aan de zorgplicht conform de vergunningen en ontheffingen die zij heeft voor het uitvoeren van vogelonderzoek, inclusief het controleren van nesten en het vangen en zenderen van vogels. De organisatie beschikt over de benodigde vergunning in het kader van de Wet op de Dierproeven (Wod) en ziet toe op het verantwoord omgaan met vogels die worden gehanteerd ten behoeve van onderzoek. Eind 2023 vond een audit en inspectie door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) plaats op de naleving van de Wod, welke met enkele kleine aanbevelingen positief kon worden afgesloten.

De functionaris gegevensbescherming ziet erop toe dat Sovon handelt conform haar eigen [privacyverklaring](#) en de regels van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

De kern van het privacybeleid van Sovon is dat we geen persoonsgegevens leveren of ter inzage verstrekken aan derden.

Audiomoth. Foto: Harvey van Diek

Vogels meten en ringen voor het Constant Effort Site-project (CES). Foto: Marcel van Kammen

Blik op de toekomst

Een van de speerpunten uit de vigerende Meerjarenvisie is de Sovonacademie. Het is dan ook mooi om te zien dat de ontwikkeling van de academie erg goed aanslaat bij zowel de huidige tellers als vogelaars die (nog) niet voor Sovon tellen. Herkenning, vogelecolgie en/of telmethodieken staan centraal in het cursusaanbod. De ontwikkeling van nieuwe modules zal ook in 2024 volop doorgaan.

Een ander speerpunt is de kennisontwikkeling rondom nieuwe technieken als audiomonitoring en onderzoek met drones en zenders. In 2023 heeft Sovon twee drones uit de categorie consumer drones aangeschaft, waarvan één met warmtebeeld. Twee medewerkers zijn inmiddels opgeleid als dronepiloot en we doen ervaring op met dronetellingen in minder goed toegankelijke terreinen, tellingen van dakbroedende soorten en de detectie van nesten middels warmtebeelden. De dronemethodiek is een goede aanvulling op gebruikelijke telmethoden, vraagstukken rondom dataopslag, -analyse en kwaliteitsborging krijgen daarbij ook veel aandacht. Op het gebied van audiomonitoring is Sovon aangehaakt in een netwerk van internationale partners en bezig met pilotprojecten.

Foto: Mark Koeleman

Activiteiten & thema's

Vereniging

Aantal leden

Het aantal betalende leden is afgelopen jaar met bijna tweehonderd gestegen naar 4826. Hieronder bevinden zich zo'n 150 vogelwerkgroepen.

Landelijke Dag

Op zaterdag 25 november vond de Landelijke Dag plaats. Voor de jubileumeditie waren we uitgeweken naar de Midden Nederland Hallen In Barneveld. Hierdoor was er ruimte genoeg voor de 2000 bezoekers en 80 stands. Voor het jubileumprogramma was een extra grote zaal aanwezig voor 1500 mensen; daarnaast werden een kleinere parallelsessie en een lezingenprogramma verzorgd door de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU). De lezingen van de grote zaal en de NOU zijn terug te zien op het [YouTube kanaal van Sovon](#).

Foto: Mark Koeleman

Hulde

Vrijwilligers zijn essentieel voor de vereniging Sovon. We prijzen ons gelukkig met een grote en vooral trouwe groep van tellers. Jaarlijks ontvangen vrijwilligers die 25 jaar betrokken zijn een bedankje en wordt hun naam opgenomen op onze Wall of Fame. In 2023 konden 273 namen worden toegevoegd en bevat de [lijst bijna zeventienhonderd namen!](#)

Tijdens de Landelijke Dag ontvingen vijf mensen de eretitel Waarnemer van verdienste, zie pagina 9.

Foto: Mark Koeleman

Theo Verstrael (l.) zat z'n laatste Landelijke Dag voor als directeur van Sovon. Begin 2024 gaat hij met pensioen. Voorzitter Edwin Kok (r) bedankte hem hartelijk voor zijn inzet en verdiensten voor Sovon.

Werving en opleiding

Als landelijke organisatie laten we ons gezicht graag op zo veel mogelijk plekken zien. Zo houden we warm contact met de achterban van duizenden waarnemers. In 2023 werden Sovon-medewerkers weer regelmatig uitgenodigd om een lezing te geven.

In het voorjaar werden vijf BMP- en drie MUS-cursussen georganiseerd om broedvogeltellers op te leiden. In totaal deden respectievelijk 75 en 40 deelnemers mee. Daarnaast waren de online startavonden via Zoom om reeds actieve deelnemers bij te praten aan het begin van het telseizoen. Het ging om avonden voor MAS-, MUS- en BMP-tellers. In totaal deden bijna vijfhonderd mensen mee.

Ook in 2023 werden enkele webinars gegeven voor enkele honderden live kijkers via [YouTube](#): over de herkenning van ruiters, piepers & leeuweriken en herfstgasten in de tuin. Deze drie webinars en lezingen van de Landelijke Dag zijn inmiddels al enkele duizenden keren teruggekeken.

In april 2023 werd de tweede editie van de online cursus Water- en Wintervogels afgerond, met 254 deelnemers. De nadruk bij deze cursus ligt op de herkenning en ecologie van soorten. De cursus wordt door een deel van de cursisten gebruikt als voorbereiding op de deelname aan een telproject. Na evaluatie is besloten om de cursus voortaan via videolessen aan te bieden in plaats van een tweewekelijkse live online cursusavond. Ook in deze vorm kon de cursus rekenen op grote belangstelling. In september startten 414 deelnemers aan de cursus.

In 2023 werd verder gewerkt aan de Sovonacademie die eind 2022 is gestart. Binnen de Sovonacademie kunnen deelnemers hun vogelkennis verdiepen en kennis en vaardigheden opdoen om vogels te kunnen tellen of verder onderzoek te doen. Zo werd de leerlijn water- en wintervogels vernieuwd en is gestart met de eerste twee modules van de leerlijn broedvogels, beide met online cursussen die bedoeld zijn als voorbereiding op fysieke telcursussen.

Ook in 2023 werden er weer tientallen BMP-tellers opgeleid. Op de foto de trotse geslaagde cursisten uit Friesland.

Foto: Jelle Postma

Monitoring

Jaarlijks steken we, samen met partnerorganisaties, veel energie in de vogelmonitoring op landelijk, regionaal, provinciaal en gebiedsniveau. De resultaten zijn onder andere beschreven in twee uitgebreide en rijk geïllustreerde jaarrapporten, samengevat in de jaarlijkse Vogelbalans en toegankelijk gemaakt via de Sovon-website. De monitoringcijfers worden in toenemende mate voor uiteenlopende beleidsdossiers gebruikt, waaronder het bepalen van de Staat van Instandhouding (SvI, meetlat voor de duurzaamheid van vogelpopulaties), de vernieuwing van de landelijke doelen voor soorten van de Vogelrichtlijn, het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de zesjaarlijkse rapportage over status en trends van vogels aan de Europese Commissie: de 'Vogelrichtlijnrapportage'. Over 2023 vallen de volgende ontwikkelingen te melden.

Monitoring van broedvogels

- **BMP:** in 2023 zijn ruim 2300 Broedvogelmonitoring Project (BMP)-telgebieden (steekproefgebieden) geteld, het op een na hoogste aantal ooit. Hiervan lagen er 642 in Vogelrichtlijngebieden.
- **MUS:** in steden en dorpen werden in het kader van het Meetnet Urbane Soorten (MUS) 2490 tellingen op bijna 900 routes uitgevoerd, het hoogste aantal ooit.
- **Kolonievogels:** ruim bezette 4.700 kolonies zijn geteld, waaronder veel niet eerder getelde kolonies van Zilvermeeuwen, Kleine Mantelmeeuwen en Visdieven op daken in kustregio's. Door het opnemen en bewerken van historische telgegevens is het van 16 van de 20 kolonievogelsoorten gelukt is het startjaar van de populatietrends naar voren te halen, vaak van 1990 naar 1980.
- **Zeldzame soorten:** in totaal werden 90 soorten landsdekkend dan wel in ruim 600 grote steekproefgebieden of kerngebieden geteld. Om de monitoring van Eiders te verbeteren is een studie uitgevoerd naar alternatieve telmethoden met drones en warmtebeeldcamera's. Nesten van Eiders bleken met een drone met warmtebeeldcamera goed te detecteren, maar een limiterende factor is de tijd van de dag. Tellingen kunnen alleen in de eerste uren van de ochtend worden gedaan, als het temperatuurverschil voldoende is om een nestelende vogel te detecteren. Het onderzoek wordt de komende jaren voortgezet.
- **Natura 2000:** Van ruim 90% van de relevante 'soortgebiedcombinaties' (broedvogelsoorten met doelen in specifieke Natura 2000-gebieden) konden in 2023 betrouwbare gebiedstrends bepaald worden.
- **Provinciale trends:** Op verzoek van de provincies zijn ruim 1900 provinciale soorttrends (kolonievogel, zeldzame soorten en algemene soorten) over 1990-2022 gecontroleerd, waarna 1246 provinciale trends op de Sovon-website gepubliceerd zijn.

Dakbroedende Scholekster. Foto: Marcel van Kammen

● Monitoring van niet-broedvogels

- *Watervogels*: De teldekking in 'monitoringgebieden' (vooral Rijkswateren) was een van de hoogste in de reeks sinds de start in het seizoen 1975/76. Ook de telinspanningen in ganzengebieden (buiten de monitoringgebieden) vallen in positieve zin op met de hoogste teldekking sinds het seizoen 2009/10. In het seizoen 2022/23 zijn ten minste 30.718 tellingen uitgevoerd. Het gaat met ruim 140.000 uren om het natuurmeetnet met de grootste vrijwilligersinzet! Van 93% van de watervogels zijn inmiddels betrouwbare trends te berekenen. Verbeteringen zijn nog nodig bij de Fuut, Bergeend, Eider, Zwarte Zee-eend en Regenwulp. Voor de eerste vier soorten zijn meer vliegtuigtellingen nodig.
- *Actualisatie Watervogel- en slaapplaatshandleiding*: de laatste versie dateerde uit 2012 en was niet actueel meer. Daarom is in 2023 gestart met het vernieuwen van de handleiding die medio 2024 bij de tellers op de deurmat zal ploffen.
- *Wintervogels*: Het meetnet wintervogels ofwel PTT (Punt-Transsect-Tellingen) werkt met routes met twintig punten die van 16 december tot en met 1 januari worden geteld. Het aantal routes is sinds 2016 sterk toegenomen: van circa 450 naar meer dan 650. In de winter 2022/23 werden 673 routes (13.460 punten) geteld, het op een na hoogste aantal ooit.
- *Slaapplaatsen*: in het seizoen 2022/23 werden 2726 tellingen uitgevoerd op 883 slaapplaatsen. Dit aantal ligt rond het tienjarig gemiddelde. Ook de driejaarlijkse landelijke slaapplaatstelling van Kemphanen werd weer georganiseerd, waarbij de Grutto meelifte. Beide soorten gebruiken veelal dezelfde slaapplaatsen. In het kader van het 'Jaar van de Scholekster' ging extra aandacht uit naar deze soort, wat 722 tellingen op 194 slaapplaatsen opleverde. Ook ging extra aandacht uit naar de Lachstern en is een plan uitgewerkt om deze soort toe te voegen aan het meetnet.

Reproductie en overleving

- *Nestkaarten*: Het meetnet Nestkaarten richt zich op het verzamelen en analyseren van data over broedresultaten van vogels. Op basis van nestonderzoek in 2023 zijn de gegevens van bijna 50.000 nesten toegevoegd aan het nestkaartenbestand. Van Gekraagde Roodstaart, Merel en Kleine Mantelmeeuw zijn door een toegenomen aantal nestgegevens nu (betere) uitspraken over het nestsucces mogelijk dan voorheen.
- *CES*: In het voorjaar van 2023 waren op veertig plekken vogelringers actief op een Constant Effort Site (CES) ofwel een vaste vangplaatsopstelling. De monitoring wordt samen met het Vogeltrekstation georganiseerd. In totaal werden ruim 21.000 vogels gevangen. De overleving van veel soorten lag dit jaar hoog, zowel bij standvogels als trekvogels. De reproductie was echter over het algemeen juist laag en bereikte bij Winterkoning en Fitis zelfs een dieptepunt.

Nesten controleren voor het Nestkaartenproject.

Foto: Marcel van Kammen

Verspreidings- en fenologieonderzoek

- *Vijfde jaar LiveAtlas*: Het jongste telproject van Sovon werd eind 2018 gelanceerd en de deelname groeit nog steeds. Deze manier van monitoring is laagdrempelig en vrijblijvend, en legt een basis voor jaarrond verspreidingsonderzoek en live fenologie-onderzoek, ook buiten de perioden in het jaar waar de meetnetten op gericht zijn (bijvoorbeeld trekvogels die slechts kort in Nederland verblijven).

Jonge Kievit. Foto: Harvey van Diek

Toegepast onderzoek

Trends over de voor- of achteruitgang van vogels en informatie over de veranderingen in verspreiding zijn vaak de basis voor toegepast onderzoek. In 2023 zijn monitoringgegevens veelvuldig voor onderzoeksvragen gebruikt, onder meer voor het in beeld brengen van knelpunten voor de reproductie van de Kievit en voor het in beeld brengen van de aanwezigheid van soorten die gevoelig zijn voor vogelgriep. Ook waren de gegevens van belang bij het ontwikkelen van een systematiek voor de bepaling van de Staat van Instandhouding en voor onderzoek in het kader van het Jaar van de Scholekster. Informatie van Sovon wordt daarnaast regelmatig door derden gebruikt in juridische procedures en bij de onderbouwing van het natuurbeleid en de evaluatie van gestelde beheerdoelen.

Ontwikkeling van een methodiek voor de bepaling van de Staat van Instandhouding van vogels

Door Sovon is toegewerkt naar een methode om de landelijke staat van instandhouding van vogels te bepalen. Het begrip 'staat van instandhouding' is ontleend aan de Habitatrichtlijn en synoniem voor de duurzaamheid van een populatie. De te ontwikkelen methodiek is bedoeld voor alle van nature in ons land voorkomende vogelsoorten. Een beoogde toepassing is de actualisatie van de doelensystematiek Natura 2000, waarvoor onder andere actuele informatie over de staat van instandhouding van vogels nodig is.

Deze methodiek is onafhankelijk beoordeeld door het Vlaamse Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). De zeer positieve beoordeling bevestigde de leidende positie van Sovon in dit werkveld.

[Lees het rapport >](#)

Zelfs in geschikt grasland groeien te weinig kievitskuikens op

Hoewel de populatietrend van de Kievit tot de jaren negentig minder of meer stabiel was, neemt deze soort de laatste twintig jaar net zo hard af als de Grutto, de 'nationale vogel' waar binnen agrarisch natuurbeheer veel aandacht naar uitgaat.

Kieviten hebben in Nederland een tekort aan geschikt leefgebied voor hun opgroeiende kuikens. Hierdoor worden er te weinig kuikens groot en neemt het aantal Kieviten in Nederland af. Dit blijkt uit onderzoek dat OBN Natuurkennis liet uitvoeren door Sovon, Altenburg & Wymenga en Wageningen Environmental Research.

[Lees het rapport >](#)

Bird Flu Radar

Vogelgriepuitbraken vormen een grote bedreiging voor zowel pluimvee als populaties van wilde vogels. Een belangrijk manier om zulke uitbraken te voorkomen is vroegtijdige waarschuwing belangrijk. Om het daadwerkelijke risico van uitbraken van vogelgriep in Europa in te schatten, is een nieuw ruimtelijk model ontwikkeld. Deze Bird Flu Radar baseert zich op zowel de patronen in aantallen en migratieroutes van twaalf vogelsoorten zoals die zijn weergegeven in de Migration Mapping Tool, als ook recent gerapporteerde vogelgriepuitbraken in Europa. Deze twaalf soorten zijn samen goed voor 89% van alle Europese ringgegevens voor watervogels. Op basis van deze gegevens wordt met een epidemiologisch model elke week een risicoschatting gemaakt

voor besmetting van vogels in alle regio's in Europa door daar binnenkomende trekvogels. Het model houdt hierbij ook rekening met de situatie in deze regio's in de voorgaande week. De Bird Flu Radar wordt ontwikkeld in opdracht van de European Food Safety Authority (EFSA). Het project is een samenwerking met British Trust for Ornithology (BTO), Catalan Ornithological Institute (ICO), Ausvet en maakt gebruik van ringgegevens uit de EURING-databank (EDB) en gegevens uit het Euro Bird Portal (EBP). In deze databank zijn vogeltellingen verwerkt uit allerlei invoerportalen die door tellers worden gebruikt in heel Europa, waardoor per week bekend is waar – en in welke aantallen – vogels zich bevinden.

[Bekijk de radar >](#)

Foto: Marcel van Kammen

Onderzoek in het Jaar van de Scholekster

In 2023 waren de speerpunten van het scholeksteronderzoek gericht op het krijgen van inzicht in de ontwikkeling van de stedelijke populatie en de kuikenoverleving op het platteland. We wilden nagaan of het beeld over de lage kuikenoverleving klopt en of broedplatforms kunnen dienen als veilige nestlocaties voor Scholeksters. Veel vrijwilligers deden mee en verzamelden waardevolle gegevens.

Om inzicht te krijgen in het aandeel Scholeksters dat in de stad broedt, organiseerden we tellingen in hokken van 1 bij 1 kilometer. In stedelijk gebied werden op deze manier 121 kilometerhokken geteld. Extrapoleren we de dichtheden uit deze hokken naar andere bebouwde terreinen, dan broeden er naar schatting zo'n 6000 paren in stedelijk gebied. Dat is circa 15% van de populatie, aanzienlijk meer dan de 4% in 2008, het

vorige Jaar van de Scholekster. Daarnaast gaf een breed publiek via scholeksterophetdak.nl gegevens door van 1289 nesten op daken.

In 2023 stonden door Nederland verspreid maar liefst 470 broedplatforms, waarvan 381 nieuw gemaakt. Dat zijn houten palen met een bakje met schelpengruis, waarop een Scholekster kan broeden. De meeste van deze platforms werden in het voorjaar gevolgd door vrijwilligers. Van 370 broedplatforms zijn gegevens ontvangen: 49 platforms werden bezet door een Scholekster. Dat is 13% van het totaal. Op 42 hiervan kwamen de eieren succesvol uit (86% van bezette platforms) en in totaal werden minimaal 22 jongen vliegvlug. Dat is een stuk hoger dan bij Scholeksters die op de grond broeden, al moet bedacht worden dat dit om gegevens van één jaar en van niet zo veel nesten gaat.

Publicaties

We publiceren onderzoeksresultaten op verschillende manieren en voor een breed scala aan doelgroepen: via het eigen blad Sovon-nieuws, in Limosa, rapporten, (populair) wetenschappelijke publicaties en online nieuwsberichten in sociale media en traditionele nieuwsbronnen.

Sovon-nieuws en Limosa

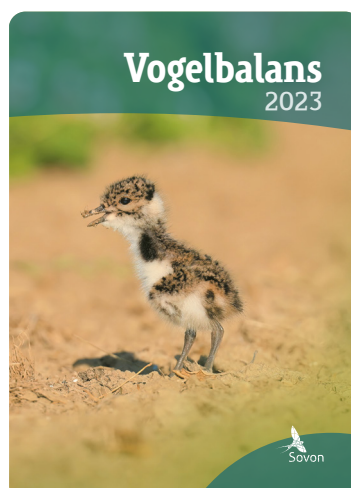
Sovon-nieuws, het tijdschrift voor alle leden van Sovon, verscheen in 2023 viermaal in een oplage van 5500 exemplaren.

Limosa is een gezamenlijke uitgave met de Nederlandse Ornithologische Unie en onder andere bestemd voor de plusleden van Sovon. In 2023 verschenen het laatste nummer van 2022 en vier reguliere nummers met een oplage van 2360 exemplaren.

Vogelbalans

In de jaarlijkse Vogelbalans zet Sovon de belangrijkste actuele ontwikkelingen op een rij. In 2023 konden we uitspraken doen over de trends van 199 soorten broedvogels en 209 doortrekkende en overwinterende vogelsoorten. Ook de oorzaken achter deze veranderingen worden toegelicht. In een vernieuwde opzet werden een aantal opvallende en actuele ontwikkelingen uitgelicht, zoals de vogelgriep die om zich heen greep, meer zuidelijke soorten door toenemende droogte in Zuid-Europa en onderzoek aan Tapuit en Kievit.

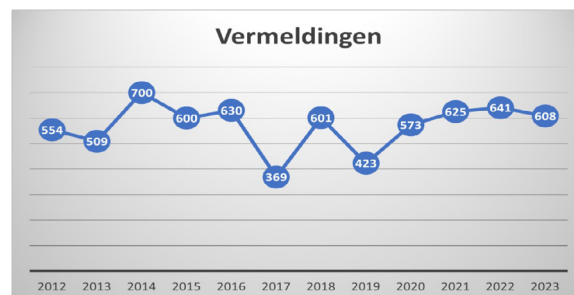
Sovon-rapporten en (populair) wetenschappelijke publicaties

[Alle rapporten en artikelen staan op de website >](#)

Kraanvogeltrek bekijken
met Vroege Vogels in Limburg.
Foto: Harvey van Diek

Sovon in het nieuws

De media weten Sovon te vinden. Al is het maar door te verwijzen naar de meetnetten, of de soortinformatie op onze website. Maar ook zijn wij zelf regelmatig aan het woord in de krant, op radio of televisie. De laatste jaren zit het aantal vermeldingen van Sovon in print en online media constant boven de 600 per jaar. Na drie jaren van stijgende aandacht, was het aantal vermeldingen in 2023 iets lager dan in de twee jaren ervoor.

Figuur 2: aantal vermeldingen van Sovon in de media in print en online media van 2012 tot en met 2023. Bijdragen op radio en televisie waarvan geen melding is gemaakt op een website, kunnen in de cijfers ontbreken. De werkelijke aantallen media-items liggen dus nog iets hoger.

Top 2 in het nieuws

In de 608 artikelen in kranten, tijdschriften, radio en televisie sprongen onderstaande onderwerpen er uit:

Foto: Marcel van Kammen

Vogelgriep heerst onder kokmeeuwen

Sinds de laatste week van januari loopt het aantal meldingen van dode of zieke kokmeeuwen op. Het opruimen van karkassen kan een grote vogelgriepuitbraak beperken. Er wordt dringend verzocht om de vondst van dode of zieke dieren door te geven aan Dutch Wildlife and Health Centre (DWHC) of Sovon Vogelonderzoek.

[Lees meer >](#)

Foto: Marcel van Kammen

Intensieve landbouw dé oorzaak voor achteruitgang vogelstand, klimaatverandering nauwelijks

De vogelstand in Europa loopt drastisch terug en dat komt vooral door de intensieve landbouw. Dat schrijft een internationale groep onderzoekers in wetenschappelijk vakblad PNAS. Om die achteruitgang te keren zijn 'diepgaande veranderingen' en hervormingen nodig in de landbouw.

[Lees meer >](#)

Vroege Vogels

Collega's van Sovon zijn regelmatig te gast bij het NPO-programma Vroege Vogels, zowel op radio als televisie. Om over ons onderzoek te praten, maar ook gewoon om naar vogels te kijken rond de studio of in een natuurgebied. Een aantal voorbeelden:

Vroege Vogels in Almere

Menno gaat met het team op zoek naar een van de grootste vogels van ons land: de knobbelzwaan, een zeer indrukwekkende verschijning. De zeearend profiteert hier van de ontoegankelijke moerassen aan de rand van de stad en de zeer zeldzame witoogend duikt op in het Kromslootpark. [Lees meer](#)

De bossen van de Utrechtse Heuvelrug

De Utrechtse Heuvelrug is een enorm bosgebied, waar elk stukje zijn eigen verhaal heeft. Het team loopt mee met een herder en zijn schaapskudde, die moeten voorkomen dat er nieuw bos ontstaat. Menno ziet boomklevers en boompiepers. Hij hoopt de das te zien, die zich diep in het bos verschuilt. [Lees meer](#)

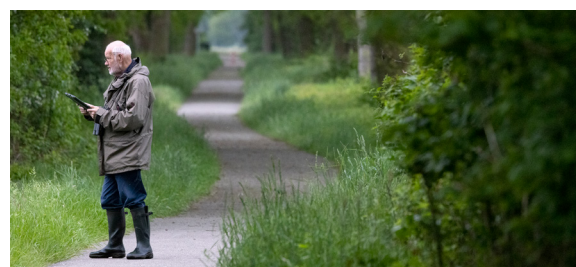
Bijzondere bruinkopdiksnavelmees breidt uit

De bruinkopdiksnavelmees, grote kans dat je er nog nooit van hebt gehoord. Het is namelijk een exotisch vogeltje dat bijna nergens in Nederland voorkomt, behalve hier bij Weert. Het kleine bruine vogeltje, dat lijkt op een staartmees of baardmanneltje, ziet er niet alleen exotisch uit, het is ook een exoot. En het worden er steeds meer, al is het nog de vraag of dat goed nieuws is. [Lees meer](#)

Vroege Vogels: Groningse stuwwallen

Een prachtige zeearend verrast het filmteam op de Groningse stuwwallen. Tussen de uitgestrekte landbouwgronden op de Dollardpolders liggen verschillende natuurgebieden. Vroeg in de ochtend zoeken een paar reeën hier hun ontbijt en in de plassen duiken krakeenden en rietgorzen op. [Lees meer](#)

Broedvogels in het Holtingerveld

Vroege Vogels gaat op pad in het Holtingerveld. Arend van Dijk vertelt over het begin van het Broedvogel Monitoring Project en de resultaten van jarenlange broedvogeltellingen in het gebied. [Lees meer](#)

Impact van monitoring en onderzoek

Het werk van Sovon raakt soms aan maatschappelijk gevoelige thema's: stikstofproblematiek, faunabeheer, verstoring, vogelgriep. Resultaten van monitoring en onderzoek spelen een belangrijke rol in discussies en besluitvorming. Een aantal voorbeelden:

Kippenboer, kwartelkoning, geitenpaadje: in de stikstofstrijd telt iedere gram uitstoot

De stikstofstrijd gaat, bij gebrek aan structurele oplossingen, over kleine stukken land. Wat als een stal in Flevoland op papier net iets te veel uitstoot voor een mogelijk leefgebiedje van een bedreigde vogel verderop? [Lees meer](#)

Natuurgebieden lijken steeds meer op elkaar door stikstofuitstoot

Natuurgebieden lijken steeds meer op elkaar door de dominante positie van de landbouw zoals die nu plaatsvindt, zo zegt Romke Kleefstra van Sovon Vogelonderzoek. Dat is geen goed nieuws voor de biodiversiteit en dan met name voor soorten die hier eigenlijk thuishoren. [Lees meer](#)

Vogelgriep grijpt zwaar om zich heen in Europa.

Vuurwerk heeft op vogels grote impact

Vogels worden massaal opgeschrikt door vuurwerk. „Zelfs op tien kilometer zijn er tijdens nieuwjaarsnacht nog tien keer zoveel vogels in de lucht als normaal.” [Lees meer](#)

Dierentellingen bepalen mede of een soort wordt beschermd. Maar over dat tellen ontstaat vaak strijd

Wie wil weten hoeveel ijsberen, olifanten of konijnen er zijn, hoeft ze alleen maar te tellen. Dat blijkt alleen zo makkelijk nog niet, terwijl op basis van die cijfers wel maatregelen worden genomen. [Lees meer](#)

Massale vogelsterfte op broedeiland Stern

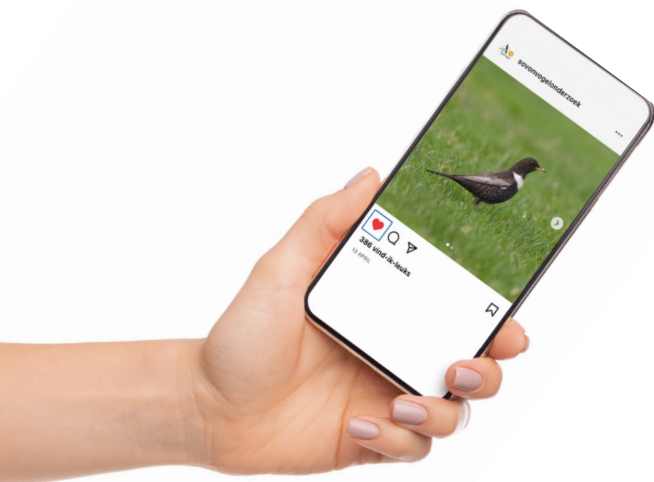
De vogelgriep treft nu ook de vogels die leven op het broedeiland Stern, voor de kust van Bierum in de Eems. De afgelopen weken zijn daar ruim 3500 dode kokmeeuwen, visdieven en noordse stern geteld. [Lees meer](#)

Foto: Peter de Boer

Kijkers en volgers

Sovon is nog steeds het meest actief op X (voorheen Twitter) en Facebook, maar verzamelt ook steeds meer volgers op andere kanalen. Vooral op Instagram, YouTube en LinkedIn steeg net als in 2022 het aantal volgers flink. Opvallend is dat de groei van het aantal volgers op X (Twitter) is gestopt. Door de afnemende populariteit van dit medium is de verwachting dat het aantal volgers hier over de loop van de tijd verder zal afnemen.

X 13.729 volgers

X (Twitter) + 20% t.o.v. 2022

f 9.815 volgers

Facebook + 3% t.o.v. 2022

in 5.800 volgers

LinkedIn + 22% t.o.v. 2022

ig 5.477 volgers

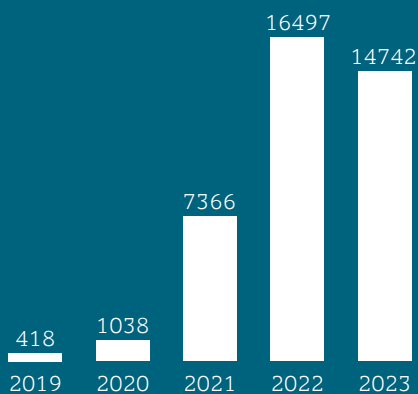
Instagram + 11% t.o.v. 2022

yt 3.020 volgers

YouTube + 27% t.o.v. 2022

Podcast Vogelverhalen

Het aantal luisteraars naar de podcast Vogelverhalen stabiliseerde. In 2023 werden de – inmiddels zestien – afleveringen in totaal 14.742 keer afgespeeld. De afleveringen over de Rode Wouw, de Gierzwaluw en de Scholtekster waren het meest populair.

Figuur: aantal keer dat de afleveringen van Vogelverhalen zijn afgespeeld per jaar. Verreweg de meeste luisteraars luisteren via apps als Spotify en Apple Music.

Foto: Harvey van Diek

ANBI

Giften en donaties

Sovon heeft een [ANBI-status](#), wat betekent dat de organisatie is erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling. Dankzij dit keurmerk zijn giften fiscaal aftrekbaar. Donaties en nalatenschappen komen volledig ten goede aan vogelonderzoek en onderhoud van het vrijwilligersnetwerk. Het leeuwendeel van de inkomsten van Sovon komt voort uit betaalde opdrachten en subsidies, maar giften zijn ook belangrijk voor het werk van Sovon. Dankzij deze bijdragen kunnen we bijvoorbeeld projecten als LiveAtlas mogelijk maken en onderzoek doen naar vraagstukken die wij als vereniging belangrijk vinden, maar waarvoor financiering ontbreekt. Daarnaast worden giften ingezet om het vrijwilligersnetwerk te versterken, de mogelijkheden voor digitale invoer van telgegevens te verbeteren en publicaties te ondersteunen.

Rob Goldbach Publicatie Fonds

Het Rob Goldbach Publicatie Fonds is een speciaal fonds van Sovon. Met het fonds wil Sovon een bijdrage leveren aan de totstandkoming van (populair) wetenschappelijke artikelen en andere publicaties over vogelonderzoek. Publicaties door vrijwilligers en/of vogelwerkgroepen uit de achterban van Sovon hebben een streepje voor.

In 2023 is in totaal € 2.752,- besteed aan publicaties vanuit de achterban. Daarnaast is voor drie publicaties € 3.250,- toegezegd.

De volgende publicaties ontvingen in 2023 een financiële bijdrage of toezegging:

- 50 jaar reproductie van de Steenuil in Nederland – STONE
- Zeldzame vogels in Overijssel – Martijn Bunskoek, Paul Knolle en Mark Zekhuis
- Mijn Grauwe Ganzen – Berend Voslamber
- Rentmeester van nature, een biografie over Pieter van Tienhoven – Frank Saris
- De vogels van Delft en omstreken 1962-2022 – Vogelwacht Delft e.o.

Meer informatie: sovon.nl/rob-goldbach-publicatiefonds.

LiveAtlas en het jubileum als belangrijkste bestedingsdoel

Na de presentatie van de Vogelatlas werd LiveAtlas gelanceerd. De waarde van het project zal met het groeien van de jaren steeds meer blijken. Voor de financiering is Sovon afhankelijk van fondsen en donaties. Daarmee kunnen we de validatie van gegevens uitvoeren, nieuwe deelnemers begeleiden bij de start en de online functionaliteiten voor de deelnemers langzaam uitbreiden. Aan donaties, extra giften bij de contributie en periodieke giften, kwam in 2023 € 3.383,- binnen. Daarnaast was het 50-jarig bestaan van Sovon aanleiding voor veel mensen voor het doen van een extra gift (in totaal € 2.984,-) waardoor we de oplage van het jubileumboek konden vergroten en meer vrijwilligers en relaties blij konden maken met een gedrukt exemplaar. Via het Cultuurfonds en Ars Donandi/Tringa Fonds kwam er respectievelijk € 30.000,- en € 4.750,- binnen voor het vieren van het jubileum.

Meer informatie: sovon.nl/schenken.

Hartelijk dank voor alle bijdragen!

Steltkluut met jongen. Foto: Peter Soer

Bijlage Organisatie in 2023

Bestuur: leden en nevenfuncties

De volgende personen hadden in 2023 zitting in het bestuur:

Edwin Kok (voorzitter), directeur/eigenaar van Cocus Consult;

- nevenfuncties: senior expert bij PUM

André Stougie (penningmeester), manager Regulations and Policies bij Rabobank;

- nevenfunctie: geen

Mark Giesbers (secretaris), zelfstandig innovatie- en subsidieadviseur;

- nevenfunctie: bestuurslid van de stichting All4Small

Marthe Jongmans (lid), senior accountmanager Foundations en Public Sector Partnerships bij het Wereld Natuur Fonds;

- nevenfunctie: geen

Tina Leguijt (lid), Manager Quality Assessment, College ter Beoordeling van;

- nevenfunctie: geen

Bart Nolet (lid), senior onderzoeker NIOO-KNAW;

- nevenfunctie: Bijzonder hoogleraar IBED, FNWI Universiteit van Amsterdam

Ben van Os (lid t/m november), directeur/eigenaar van Os.EUadvice;

- nevenfunctie: Bestuurslid Werkgroep Avifauna Drenthe - 2014 tot heden (voorzitter vanaf 2018)

Wetenschappelijke Begeleidingscommissie

In 2023 bestond de Wetenschappelijke Begeleidingscommissie van Sovon uit prof. dr. Christiaan Both (RUG) (voorzitter), dr. Henk van der Jeugd (Vogeltrekstation / NIOO), dr. Emiel van Loon (UvA), prof. dr. Bart Nolet (NIOO/UvA, WBC vertegenwoordiger vanuit het bestuur), dr. Aafke Schipper (RU) en prof. dr. Merel Soons (UU).

Ledenraad

De ledenraad bestond in 2023 uit de volgende leden: René Alkema (Flevoland), Jan de Beer (Utrecht), Wim van Boekel (Wadden), Pieter Bogaerts (Noord-Holland Zuid), Arjo Bunscoeke (Groningen), Eric van Damme (Brabant West), Debby Doodeman (Grote Rivieren), Ger Duijf (Brabant West), Doortje van Dijk (Noord-Holland Zuid), Hans Dijkstra (Noord-Holland Noord), Fons van Haelst (Utrecht), Dini Helmers (Zeeland), Peet Hovenkamp (Twente), Bonny van der Hulst (Noord-Holland Noord), Wynand Koekkoek (Twente), Joop Kramer (Drenthe), Jeroen van Kruiningen (Zeeland), Ed ter Laak (Flevoland), Joop de Leeuw (Zuid-Holland Noord), Erik Macco (Limburg Zuid), Mary Mombarg (Achterhoek), Jacques van der Ploeg (Flevoland), Dirk Prop (Noord-Holland Zuid), Marco van Reenen (Veluwe), Laurie Rijdsijk (Brabant West), Jos Scholten (Overijssel West), Eelke Schoppers (Drenthe), Hein Verkade (Zuid-Holland Noord), Simon Vink (Grote Rivieren), Klaas Visser (Friesland), Marten Wesselius (Friesland) en Miranda Zutt-van der Made (Noord-Holland Noord). In 2023 traden René Alkema (Flevoland), Pieter Bogaerts (Noord-Holland Zuid), Doortje van Dijk (Noord-Holland Zuid), Peet Hovenkamp (Twente), Jeroen van Kruiningen (Zeeland) en Laurie Rijdsijk (Brabant West) toe. Gedurende het jaar namen Pieter Bogaerts, Arjo Bunscoeke, Eric ten Damme, Ger Duijf, Bert Jager, Ed ter Laak, Jan Lohuis, Dirk Prop, Jos Scholten, Hub Vroomen, Bastiaan van de Wetering en Mignon van den Wittenboer afscheid.

Eind van het jaar werd Ben van Os (R) hartelijk bedankt voor zijn bijdrage aan het bestuur. Foto: Harvey van Diek

Medewerkers bureau

Directie en MT

Theo Verstrael (directeur), Julia Stahl, Carolyn Verma-
nen en Rob Vogel (overige MT-leden).

Afdeling Bedrijfsvoering

Kim Bosman, Michelle Deen, Renate Eertink, Michel
Hengst, Carolin Mix, Renske Westra en Jeroen van
Zuylen.

Afdeling Communicatie

Jelle Abma, Harvey van Diek, Laura Hondshorst, Albert
de Jong, Caroline van Oostveen, Hugo Wieleman en
Marcel Wortel.

Afdeling Onderzoek

Pauline Alefs, Peter de Boer, Vincent de Boer, Loes van
den Bremer, Christian Brinkman, Sofie Buesink, Symen
Deuzeman, Jacintha van Dijk, Sjoerd Duijns, Bruno Ens,
Ruud Foppen, Juan Gallego-Zamorano, Thijs Glastra,
Arjen Goutbeek, Bas Hissel, Christian Kampichler,
Romke Kleefstra, André van Kleunen, Erik Kleyheeg,
Frank Majoor, Petra Manche, Willem van Manen, Kees
Oosterbeek, Roos Reinartz, Jeroen Reneerkens, Maja
Roodbergen, Marc van Roomen, Hans Schekkerman,
Jan Schoppers, Henk Sierdsema, Roy Slaterus en Bram
Ubels.

Martin Brandsma, Lieuwe Dijkse, Mark Gal, Klaas
Jager, Dirk Prop, Nicole Rijsemus, Piet Schermerhorn,
Ted Sluijter, Wim Tjisen, Herman Vos en Ard Wage-
naar versterkten het team van veldmedewerkers in het
voorjaar.

Afdeling Monitoring

Team monitoring

Arjan Boele, Sjoerd Bresser, Joost van Bruggen, Paul van
Els, Bernice Goffin, Menno Hornman, Michel Klemann,
Kees Koffijberg, Jip Louwe Kooijmans, Jelle Postma,
Sjouke Scholten, Chris van Turnhout, Jan-Willem Ver-
geer en Mayke Vonk.

Team Databeheer & Webontwikkeling

Yvonne Boesten, Ellis Hettinga, Jos van Kessel, Guido
Lavino, Lara Marx, Jeroen Nienhuis, Gerard Troost, Erik
van Winden en Dirk Zoetebier.

Vrijwilligers bureau Sovon

Patrick Bergkamp, Maurice Frerejean, Mark Gal, Nicole
Rijsemus en Hilde Thoonen.

Stagiairs

Michael van Beveren, Tess Blok, Thijs Glastra, Kayo
de Gruijter, Niels van Harten, Lotte Holleboom, Mees
Huisman, Jip van Linschooten, Iris Oud, Stef Passchier,
Daan van Peer, Jitske Schreijer, Daan Slingerland en
Maudi Vogel.

Districtscoördinatoren meetnet Broedvogels

Peter van den Akker, Leo Ballering, Patrick Bergkamp,
Roland-Jan Buijs, Arend-Jan van Dijk, Bert Dijkstra, Vic-
tor Eggenhuizen, Ton Eggenhuizen, Hans van Gaste-
ren, Huub ter Haar, Nicky Hulbosch, Marcel Klootwijk,
Matthias Koster, Thijs Oonk, Wilco Stoopendaal, Gerard
Tamminga, Sander Terlouw, Hans Peter Uebelgünn en
Mark Zekhuis.

Regiocoördinatoren meetnet Watervogels

Mervyn Roos en Harold Steendam.

Gezellige drukte tijdens de jubileum BBQ.

Foto: Harvey van Diek

Foto: Harvey van Diek

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521

6503 GA Nijmegen

Tel. 024 7 410 410

info@sovon.nl

www.sovon.nl